

CUMHURBAŞKANLIĞI
SÖZCÜSÜ BÜYÜKELÇİ
İBRAHİM KALIN:

**Ulusal
Çıkarlarımızdan
ve İlkelerimizden
Taviz Vermeden
Küresel Barışa ve
İstikrara Katkı
Sağlıyoruz.**

SÖYLEŞİ: BURHANETTİN DURAN

2023'e girerken aramızda bıraktığımız yoğun ve hareketli gündemin yeni yıla etkileri önümüzdeki günlerde kendini gösterecek. Bir yılın bitişi ve diğer yılın başlangıcında, dış politikayı ve gündemi, etkili bir isim Cumhurbaşkanlığı Sözcüsü Büyükelçi İbrahim Kalın ile konuştuk. Kalın, krizlerin yeni yılda devam eden etkilerini, terörle ilgili adımları, savunma sanayii ile artan gücümüzü, Afganistan'da kız çocuklarının eğitime dair alınan kararları, Katar'da düzenlenen Dünya Kupası'nı ve daha fazlasını değerlendirdi. Kıymetli görüşleri ve Kriter'e vakit ayırdığı için kendisine teşekkür ediyoruz.

Son dönemde yaşanan gelişmelerle birlikte uluslararası sistemin bir dönüşüm sürecinden geçtiği görülüyor. Uluslararası sistemin gittiği yön açısından bazıları yeni Soğuk Savaş'tan, bazıları Üçüncü Dünya Savaşına giden yoldan, bazıları ise nükleer savaş tehlikesinden bahsediyor. Sizin zaviyenizden bakıldığında uluslararası sistemde bir dönüşüm var mı? Varsa sistem hangi yöne doğru evriliyor? Yeni dönemin karakteristik özellikleri ne olacaktır?

Uluslararası sistemin dönüşüm sürecinden geçtiği su götürmez bir gerçek. Dünya gıda, enerji, siber güvenlik, kitle imha silahları ve biyolojik saldırılar, emtia fiyatlarının artması, göç dalgaları ve mülteci krizi gibi ciddi küresel sınamalarla karşı karşıya. İki yıl evvel temel gündem olarak salgın ve etkilerini konuşurken, şimdi Rusya-Ukrayna Savaşı'nın yol açtığı sınamaları her alanda hissediyoruz. Birbiri ardında meydana gelen şoklar, uluslararası sistemin fay hatlarını harekete geçirdi. Kimi faylardaki kırılmalar derinden hissedilirken, kimileri daha yavaş ilerliyor. Tarihin akışının farklı yönlerde hızlandığını, sorunların iç içe geçtiğini müşahede ediyoruz.

Büyük güç rekabetinin keskinleştiği, bölgesel aktörlerin inisiyatifleriyle yeni güç odaklarının belirginleştiği ve daha ziyade çok kutuplu bir uluslararası sistemin ortaya çıkmakta olduğu bir dönemde bulunduğumuz tespiti yapabiliriz.

Yaşadığımız bu dönüşüm sürecini, çoklu kriz ve istikrarsızlık kavramlarıyla tanımlamak mümkün.

Küresel ve bölgesel istikrarsızlıklar artış eğiliminde. Balkanlar'da, Afrika'da kırılmalıklar sürüyor. Afganistan, Libya, Yemen ve Suriye gibi dosyalar sıcaklığını koruyor. Asya Pasifik'te dengelerin değiştiğini müşahede ediyoruz. Öte yandan, terör, iklim değişikliği, göç, yabancı düşmanlığı ve İslam karşıtlığı gibi tehditler devam ediyor.

YENİ BİR KÜRESEL GÜVENLİK MİMARİSİ ŞART

Küresel sorunlar ve sınamalar, küresel çözümler gerektirir. Küresel sorunlar karşısında küresel dayanışma göstermeyen ülkeler, mevcut sistemin sonunun geldiğini daha açık şekilde ortaya koyarak yeni arayışlara kapı aralıyor. Yakın tarih, kısa vadeli çıkar hesaplarının, orta-uzun vadede büyük stratejik kayıplara ve insani dramalara neden olduğunu gösterdi. Bölgemizde yaşanan çatışmalar ve küresel etkileri, yeni bir küresel güvenlik mimarisinin şart olduğunu gösteriyor. Güvenlik mimarisinin nasıl şekilleneceği ise yapacağımız stratejik tercihlere bağlı.

Dünyada herkesin içinde olduğu, herkesin kendini ait hissettiği ve sahiplendiği bir düzen hala kurulamadı. Türkiye, Cumhuriyeti'nin 100'üncü yılında da gelecek kuşaklar için barışı tesis etmek ve herkes için adalet, güvenlik ve refah üreten bir küresel sistem için çalışmaya devam edecek. Yeni uluslararası sistem, tüm paydaşların güvenlik kaygılarını gözetken, refahı adil bir şekilde paylaşan ve kültürel farklılıkları zenginlik

olarak gören bir yapıda olmalı. Türkiye, uluslararası sistemin dönüşümünü bir zaruret olarak görüyor.

YENİ BİR DÜZENİN DOĞUM SANCILARI YAŞANIYOR

Türkiye bu süreçte nasıl bir konuma sahip? Avantajları ve dezavantajları nelerdir?

Uluslararası sistem bugün daha parçalı ve daha kırılabilir bir yapıda. Aynı zamanda, mevcut sistem, bölgesel ve küresel krizlere çözüm üretmekten çok uzakta. Yeni bir düzenin doğum sancılarının yaşandığı bu dönemde, dayanıklı, ilkeli ve inisiyatif üstlenen ülkeler ve aktörler anahtar rol oynayacak.

Ülkemiz küresel güç dengelerinin ve krizlerin kesiştiği bir jeopolitik konuma sahip. Böylesi bir coğrafyada bulunmanın tarihi sorumluluğuyla; küresel ve bölgesel sorunların çözümüne katkı sağlamak, yakıcı sınamalarla karşı karşıya kalmakta ve gerektiğinde sahada ve masada milli çıkarlarımızı korumaktayız. Ülkemiz, bölgesel gerçekliklerden kopmadan, bağlı bulunduğu ittifak ve oluşumları koruyup güçlendirerek, krizler ve çatışmalar karşısında etkin ve ilkeli bir tutum sergilemektedir.

Türkiye bölgesel ve küresel barış ve istikrarın sağlanmasında merkezi bir rol oynuyor. Bunu siyasetimizle, düşüncemizle, sosyal faaliyetlerimizle, diplomasiyle, iktisadi faaliyetlerimizle ortaya koyuyoruz. Türkiye'nin küresel barışın teminatı olması sadece kuru bir söylemden ibaret

Yaşadığımız bu dönüşüm sürecini, çoklu kriz ve istikrarsızlık kavramlarıyla tanımlamak mümkün. Küresel ve bölgesel istikrarsızlıklar artış eğiliminde. Balkanlar'da, Afrika'da kırılmalıklar sürüyor. Afganistan, Libya, Yemen ve Suriye gibi dosyalar sıcaklığını koruyor. Asya Pasifik'te dengelerin değiştiğini müşahede ediyoruz.

değildir. 2022 Türkiye'nin hem sahada hem de masada güçlü olduğunu gösterdiği bir yıl oldu. Türkiye barışın sağlanması için gerekli diplomatik kabiliyete ve güç unsurlarına sahip bir ülkedir. Bugün Türkiye, Balkanlar'dan Kafkaslara, Ortadoğu'dan Afrika'ya, Ege'den Akdeniz ve Karadeniz'e kadar farklı coğrafyalarda barış ve istikrarı öncelemektedir. Bunun için karşılıklı güven, iş birliği ve birlikte büyüme ilkeleri ile hareket etmektedir.

Rusya-Ukrayna Savaşı sürecinde, ülkemizin Sayın Cumhurbaşkanımızın liderliğinde inisiyatif alan, İstanbul Tahil Mutabakatı örneğinde olduğu gibi somut çözümler geliştirebilen yaklaşımı, yapıcı tutumumuzu göstermektedir. Bu bağlamda Türkiye, yeniden yapılanan küresel sistemde, gerçekçi bir yaklaşımla, var olan sorunlara dikkat çeken, sorumlu davranan ve çözümler üreten karakteriyle dünyaya örnek olmaya devam edecek.

Önce salgın, ardından Ukrayna'daki gelişmelerin ortaya çıkardığı durumun etkisiyle Cumhurbaşkanımız Erdoğan'ın yıllardır ısrarla vurguladığı BM ve uluslararası sistemdeki reform ihtiyacına artık diğer dünya liderlerinin de hak vermesi başlaması memnuniyet vericidir. Önümüzdeki dönemde, BM başta olmak üzere, bölgesel ve uluslararası teşkilatlarda aktif ve yapıcı rolümüzü sürdüreceğiz; Cumhurbaşkanımızın "Dünya Beşten Büyüktür" ve "Daha Adil Bir Dünya Mümkün" ifadelerinde somutlaşan görüşlerimizi, tüm platformlarda dile getirmeye devam edeceğiz. Uluslararası toplumun küreselleşme ve sonrasında yaşadığı zihinsel karmaşa, küresel eşitsizlik ve siyasi bunalımlar, Türkiye'nin adalet ve refah üzerine inşa ettiği yeni küresel sistem tasavvurunun bir ihtiyaç ve zaruret haline geldiğini ortaya koyuyor. Yeni küresel siyasal düzen, çoğulculuğu ve kuşatıcılığı esas alan adil ve eşitlikçi bir düzen olmak zorunda.

YENİLİKÇİ AÇILIMLARIMIZLA DIŞ POLİTİKA UFKUMUZU GENİŞLETİYORUZ

Türkiye son dönemde hem ABD hem Rusya hem Çin hem Avrupa ile birbirinden farklı ama birbiriyle ilişkili olan kendine özgü bir siyaset uyguluyor. Sizce bunun temel özellikleri nelerdir?

Önceliğimiz, bölgemizde ve ötesinde barış, istikrar ve refah kuşakları oluşturmaktır. Buradan hareketle, dış politikamızın geleneksel çizgisini muhafaza ederken, yenilikçi açılımlarımızla da ülkemizin dış politika ufkunu genişletiyoruz. Türkiye'nin NATO'nun üyesi olması ve Batı ittifakı içinde yer alması, onun Çin, Rusya, Ortadoğu, Afrika, Latin Amerika ile iyi ilişkiler geliştirmesine mani değildir. ABD ile müttefik olmamız, Rusya ile belli alanlarda iş birliği yapmamıza engel teşkil etmez. Ortadoğu ile iyi ilişkiler geliştirmemiz, Avrupa ile ilişkilerimizi ortadan kaldırmaz. Neticede dış politika sıfır toplamı bir oyun değildir. Cumhuriyetin 100'üncü yılına girerken inşa ettiğimiz kendine özgü dış politikamızı, bütün unsurları dikkate alarak uyguluyoruz. Zira dış politikaya 360 derece perspektifiyle yaklaşıyoruz. Meseleleri, Türkiye merkezli eksenimizle değerlendiriyor; farklı ülke ve aktörlerle diplomatik ilişkilerimizi, devletimizin ve milletimizin menfaatleri doğrultusunda aynı anda yürütebilme kapasitemizle kendi eksenimizi tahkim ediyoruz. Ulusal çıkarlarımızdan ve ilkelere bizden taviz vermeden küresel barış ve istikrara katkı sağlayacak adımlar atıyoruz. "Hepimiz güvende olmadan hiçbirimiz güvende olmayacağız" düsturu ile hareket ediyoruz.

TAHİL KORİDORU, ESİR TAKASI GİBİ KONULARDA SOMUT SONUÇLAR ELDE ETTİK

Rusya-Ukrayna Savaşı şüphesiz 2022'nin en önemli gündem maddesi. Geçtiğimiz yıl Türkiye'nin bu krizdeki duruşu

İki yıl evvel salgın ve etkilerini konuşurken, şimdi Rusya-Ukrayna Savaşı'nın yol açtığı sınamaları her alanda hissediyoruz. Birbiri ardında meydana gelen şoklar, uluslararası sistemin fay hatlarını harekete geçirdi. Kimi faylardaki kırılmalar derinden hissedilirken, kimileri daha yavaş ilerliyor. Tarihin akışının farklı yönlerde hızlandığını, sorunların iç içe geçtiğini müşahade ediyoruz.

ve temel ilkeleri neler oldu? Türkiye'yi diğer ülkelerden farklılaştıran özellikler nelerdi?

İki önemli komşumuz olan Rusya ile Ukrayna arasındaki savaş, ülkemiz, bölgemiz ve uluslararası toplum açısından önemli meydan okumaları da beraberinde getirdi. Savaşın başından bu yana, Ukrayna'nın toprak bütünlüğü, bağımsızlığı ve egemenliğinden yana olan, ancak sorunun diplomasiyle ve kontrolden çıkmadan çözülmesi gerektiğini savunan bir siyaset izliyoruz.

Ukrayna'ya pek çok alanda kapsamlı destek verirken, Rusya'yla iş birliği ve diyalogumuzu da ulusal çıkarlarımızı gözeterek bir anlayışla yürütüyoruz. Genel politikamız uyarınca, Rusya'ya uygulanan tek taraflı yaptırımlara katılmıyoruz. Öte yandan, savaşın yol açtığı küresel ölçekteki olumsuzlukların giderilmesi yönündeki uluslararası çabalara destek veriyoruz.

Mevcut kriz bağlamında ülkemizi diğer ülkelerden ayıran en büyük özelliği, Rusya ve Ukrayna ile üst düzeyde, doğrudan ve şeffaf bir iletişiminin bulunmasıdır. Her iki ülke de ülkemize güven duymaktadır. Bu politikamız sayesinde, savaşın başlangıç aşamasında müzakereler alanında, sonrasında ise tahıl koridoru, esir takası gibi konularda somut kazanımlar elde edilmiştir.

Krizin başından bu yana, gerek savaşan tarafların gerekse müttefiklerimizin dikkatini, savaşın uzamasının yol açabileceği risklere çekti. Savaşın kazananının olmayacağını, adil bir barışta ise kaybedenin olmayacağını vurguladık. Zira savaşın faturasını sadece çatışan taraflar değil, hepimiz ödüyoruz. Bu itibarla bugüne kadar olduğu gibi bundan sonra da, giderek daha vahim boyutlar alan savaşın, müzakereler yoluyla ulaşılabilecek adil bir barış temelinde çözüme kavuşturulması yönündeki çabalarımızı sürdüreceğiz.

TÜRKİYE BU KAPASİTESİNE BİR ANDA ULAŞMADI

Türkiye, Ukrayna krizinde ve tahıl koridoru konusunda arabulucu/kolaylaştırıcı taraf olarak kritik roller oynadı. Hem savaş süreci hem bu krizleri düşünerek Türkiye'nin 2023'te de benzer krizlerde devreye girmesini bekliyor musunuz?

Küresel belirsizlik ortamında Türkiye, sağduyulu bir aktör olarak bölgesinde ve ötesinde barış, istikrar ve huzurun tesisini amaçlamaktadır. Türkiye bu çerçevede ihtilafların ve çatışmaların barışçıl yollardan çözülmesi için rol oynayan en önemli küresel aktörlerden biridir. Tabii ki bu kapasiteye bir anda ulaşılmadı. Yürüttüğümüz açık, şeffaf ve ilkeli dış politika sayesinde, bugün dünyanın dört bir yanında halklar ve ülkeler bize güveniyor, sözümüze itibar ediyor.

Arabuluculuk alanında önemli tecrübeler kazandık. Son somut örneğini hemen kuzeyimizde cereyan eden savaşta, defalarca ispatladık. Savaşın en başından beri ilkeli tutumumuzu net bir şekilde ortaya koyduk.

Dünyada herkesin içinde olduğu, herkesin kendini ait hissettiği ve sahiplendiği bir düzen hala kurulamadı. Yeni uluslararası sistem, tüm paydaşların güvenliğini gözetken, refahı adil bir şekilde paylaşan ve kültürel farklılıkları zenginlik olarak gören bir yapıda olmalı. Türkiye, uluslararası sistemin dönüşümünü bir zaruret olarak görüyor.

Arabuluculuk ve kolaylaştırıcı çabalarımız sayesinde tarafları bir araya getirdik. Cumhurbaşkanı'nımızın ifade ettiği gibi savaşın kazananı, adil bir barışın ise kaybedeni olmaz. Yine benzer şekilde Venezuela'dan Irak'a, Somali'den Kırgızistan'a geniş bir coğrafyada bugüne kadar önemli girişimlere öncülük ettik ve etmeye devam ediyoruz.

Uluslararası ölçekte arabuluculuk hususunda kapasite inşası ve farkındalık oluşturma bakımından ülkemiz çok özel bir konumda yer alıyor. 2010'da Finlandiya'yla birlikte Birleşmiş Milletler bünyesinde "Barış İçin Arabuluculuk" girişimini başlattık. Bugün ülkemiz, BM, AGİT ve İİT bünyesinde ihdas edilen üç ayrı Arabuluculuk Dostlar Grubu'na eş başkanlık yapıyor. Bu konumdaki tek ülke olmamız, uluslararası toplumun bize olan güveninin açık bir göstergesidir.

Daima diyalog ve diplomasiyi önceleyen, bölgesel ve küresel istikrarın tesisi, sürdürülebilir refahın temini için çalışan bir ülke olarak, önümüzdeki dönemde Türkiye bu çabalarını sürdürecektir.

SAVUNMA SANAYİMİZ DIŞ POLİTİKAMIZIN TAMAMLAYICI UNSURU

Türk savunma sanayinin Türk dış politikasında nasıl bir etkiye sahip olduğunu düşünüyorsunuz? Gerçekleştirdiğiniz ikili ve çok taraflı görüşmelerde Türk savunma sanayii ürünleri gündeme geliyor mu? Muhataplarınızda bu konuda bir farkındalık var mı?

Savunma sanayimiz, günden güne etki alanı artan ve ufku genişleyen dış politikamızın tamamlayıcısı konumunda. Bu alandaki başarılarımız, caydırıcı gücümüzü artırırken, diplomaside bizlere yeni alanlar açtı. Savunma sanayimizin gelişimiyle gurur duyuyoruz. Yerli ve milli savunma sanayii ürünlerimizle, kendi kapasitemizi ve caydırıcılığımızı tahkim ediyoruz. Terörle mücadelelerimizden sınır ötesi operasyonlarımıza

kadar birçok alanda savunma sanayii araçlarımızın etkinliğini görüyoruz.

Savunma sanayii ürünlerimiz gerek çeşitliliği gerek üstün niteliği itibarıyla elbette muhataplarımızın dikkatini çekiyor ve dünyanın dört bir yanında geniş rağbet görüyor. Bu durum, ürünlerimizin satışının ötesinde, ortak iş birliği alanlarımızın gelişmesine de yardımcı olarak dış politikamıza olumlu katkı sağlıyor. Aynı zamanda bir NATO müttefikleri olan ülkemizin bu alanda kaydettiği ilerlemenin takdirle karşılandığını memnuniyetle müşahade ediyoruz.

Savunma sanayii ürünlerimizin, birçok sahada oyun değiştirici bir etki yaptığını defalarca şahit olduk. Haliyle, sahada kabiliyetleri gerçek zamanlı olarak test edilen milli savunma sanayii ürünlerimize ilgi artıyor. Tüm temaslarımızda, hem yurt dışında hem de ülkemizde misafirlerimizi ağırlarken savunma sanayii ürünlerimizin tanıtılmasına önem veriyoruz. Elbette, savunma sanayiinin ülkeler arasında en basit tabiriyle "pazar payı" için bir rekabet alanı olduğunu da unutmamakta fayda var. Dolayısıyla, ülkemize yönelik kimi zaman gündeme getirilebilen haksız ithamları bu kapsamda reddediyoruz.

TÜRK DEVLETLERİ TEŞKİLATINA KATKI SAĞLAMAYA GAYRET EDİYORUZ

Türk Devletleri Teşkilatı son dönemde etkisini giderek arttıran bir örgüt. Türk dünyasının yeniden birleşerek güçlenmesi için hem fırsat hem sınav olan bu oluşumun yeni dünyadaki rolü ve etkilerine dair değerlendirme yapabilir misiniz? Türkiye'nin bu rolün şekillenmesinde ve etkisinin artmasındaki rolü nedir?

Türk Devletleri Teşkilatı (TDT) gün geçtikçe genişleyen ve güçlenen, uluslararası alanda ağırlığını artıran, faaliyetleri dikkatle izlenen bir teşkilat haline gelmiştir. Farklı kıta ve coğrafyalardan ülkelerin TDT ile etkileşimini artırma isteğini son dönemde memnuniyetle müşahade ediyoruz.

Teşkilatın sahip olduğu olumlu gündem ve başta ulaştırma, savunma, enerji ve ekonomi olmak üzere taşıdığı potansiyel, bu ilgi ve etkide önemli rol oynuyor. Asya'nın kalbinden Avrupa'ya uzanan geniş bir coğrafyaya hitap eden TDT, üyeleriyle birlikte ortaya koyduğu vizyonla barış, istikrar ve refahın bölgemiz ve ötesine yayılması için tarihi bir misyona sahip. Bu tarihi bilinçle, Türk Dünyası 2040 Vizyon Belgesi ve 2022-2026 Strateji Belgesi ile üyeler esasen önümüzdeki dönemde kendilerine rehberlik edecek enstrümanları da şeffaf bir şekilde ortaya koydu.

Türkiye olarak, TDT'nin özellikle son dönemde yakaladığı ivmeden, gösterdiği gelişmeden ve elde ettiği kazanımlardan memnuniyet duyuyoruz. Ortak değerler etrafında bir araya gelen toplumlarımızı ilgilendiren her alanda bütünleşme yönünde kararlı adımlar atan TDT'ye, tüm kamu ve özel sektör kuruluşlarımızla

birlikte katkı sağlamaya gayret gösteriyoruz. Bu çerçevede Türk dünyasının yeniden birleştiğini ve yeni bir ufka doğru yol aldığını memnuniyetle müşahade ediyoruz.

ABD'DEN MÜTTEFİKLİK RUHUNA UYGUN HAREKET BEKLİYORUZ

Türkiye-ABD ilişkilerinin 2022'deki seyrini dikkate aldığınızda, sizin de parçası olduğunuz stratejik iletişim mekanizmasının ilişkilerin gelişiminde nasıl bir etkisi oldu? 2023'te ikili ilişkilerde ne gibi gelişmeler beklemeliyiz? Örneğin F-16 konusu veya ABD'nin Suriye'de PKK/PYD'ye desteği konusunda ilerlemeler sağlanabilir mi?

ABD'yle bazı bölgesel ve küresel meselelerde benzer görüşlere sahibiz. Cumhurbaşkanımız ile Başkan Biden'ın üzerinde mutabık kaldıkları ve geçtiğimiz Nisan'da hayata geçirilen Türkiye-ABD Stratejik Mekanizması kapsamında, yıl boyunca biri bakan seviyesinde olmak üzere dört tur görüşme yapıldı. Bu görüşmeler, ABD'yle aramızdaki diyalogun gelişmesine ve derinleşmesine katkı sağlamayı hedefliyor.

Öte yandan, hızla gelişen ekonomik ve ticari ilişkilerimiz, ABD'yle olumlu gündemimizin en önemli boyutlarından birini teşkil ediyor. ABD'yle ikili ticaret hacmimiz 2021'de pandemiye rağmen artarak 27,8 milyar dolar gibi rekor bir düzeye ulaştı. Bu rakamın 2022 sonunda 30 milyar doları aşmasını bekliyoruz.

Fakat ülkemizin ulusal güvenliğini doğrudan ilgilendiren PKK/PYD/YPG ve FETÖ terör örgütleri ile yaptırımlar gibi konular ABD'yle ilişkilerimizi olumsuz yönde etkilemeye devam ediyor. Tüm bu konularda, ABD'nin müttefiklik ruhuna uygun hareket etmesini ve Türkiye'nin güvenlik kaygılarını ciddiye almasını bekliyoruz. Tek taraflı politika dayatmasını kimden gelirse gelsin, kabul etmeyiz. Önümüzdeki süreçte, Türkiye-ABD Stratejik Mekanizması

Uluslararası ölçekte arabuluculuk hususunda kapasite inşası ve farkındalık oluşturma bakımından ülkemiz çok özel bir konumda yer alıyor. Bugün ülkemiz, BM, AGİT ve İİT bünyesinde ihdas edilen üç ayrı Arabuluculuk Dostlar Grubu'na eş başkanlık yapıyor. Bu konumdaki tek ülke olmamız, uluslararası toplumun bize olan güveninin açık bir göstergesidir.

aracılığıyla, ABD'yle ilişkilerimizi ortak çıkarlar temelinde geliştirirken, sorunlarımızı gerçekçi bir yaklaşımla ve stratejik bir akılla çözebilmeyi umuyoruz.

F-16 talebimiz bağlamında askeri makamlar arasındaki teknik çalışmalar 2022 boyunca yapıcı bir ortamda sürdürüldü. ABD yönetimi talebimizi destekliyor. Başkan Biden, Cumhurbaşkanımızla 15 Kasım 2022'de Bali'de G20 marjında gerçekleştirdiği görüşmede bu desteği bizzat teyit etti. Kongre'nin de, kısa vadeli siyasi çıkarlarıyla hareket eden münferit bazı üyelerinin hezeyanlarına kapılmadan, bu süreçte rasyonel davranmasını bekliyoruz. Gelinen noktada, talebimize yönelik Kongre onay sürecinin Ocak 2023 içinde başlatılmasını umuyoruz. Bu sadece Türkiye'nin değil, ABD ve NATO'nun da çıkarıdır. Aksi bir durumda, ulusal güvenliğimizi karşılamak için gerekli gördüğümüz her adımı atacak ve alternatif kaynaklara başvuracak imkan ve kararlılığa sahibiz.

PKK/YPG/PYD'nin özellikle Tel Rıfat ve Münbiç'ten topraklarımıza ve muhalefetin kontrolü altındaki bölgelere yönelik saldırıları sürüyor. 2019'da ABD

Sahada DEAŞ'la en etkin mücadele eden ülke Türkiye'dir. Müttefiklerimizin asıl PKK/YPG'nin sahadaki insan hakları ihlalleri ve uygulamalarının DEAŞ'a zemin hazırladığını, ilgili BM kararları hilafına Suriye'de bölücü bir gündem izlediğini ve bir NATO müttefiki olan ülkemizin ulusal güvenliğine ciddi bir tehdit oluşturduğunu bir kez daha vurguluyoruz.

ve Rusya ile varılan mutabakatlardan kaynaklı taahhütler yerine getirilmedi ve sınır bölgemiz terör unsurlarından temizlenmedi. Bu hususu sayısız defa ABD'li ve Rus muhataplarımızın dikkatine getirdik. Sınırdan 30 kilometre derinlikteki bölgenin terör unsurlarından arındırılmasının ulusal güvenliğimiz açısından taşıdığı önemi vurguladık. Suriye konusunda kapsamlı diyaloga hazır olduğumuzu ifade ettik ancak sonuç alamadık.

ABD başta olmak üzere müttefiklerimizle PKK/YPG ile angajmanın büyük bir hata olduğunu ve DEAŞ'la mücadelede başka bir terör örgütü yerine ülkemize güvenmelerinin önemini defaatle vurguladık. Nitekim sahadaki DEAŞ'la en etkin mücadele eden ülke Türkiye'dir. Müttefiklerimizin asıl PKK/YPG'nin sahadaki insan hakları ihlalleri ve uygulamalarının DEAŞ'a zemin hazırladığını, ilgili BM kararları hilafına Suriye'de bölücü bir gündem izlediğini ve bir NATO müttefiki olan ülkemizin ulusal güvenliğine ciddi bir tehdit oluşturduğunu bir kez daha vurguluyoruz. ABD'nin önümüzdeki süreçte ulusal güvenliğimize dair bu kaygılarımızı dikkate alarak adım atmasını bekliyoruz. Zira, Suriye'nin kuzeydoğusundaki durum sürdürülebilir değildir ve bizim açımızdan asıl öncelik taşıyan konu, sınır bölgemizin terör örgütlerinden ve teröristlerden temizlenmesidir.

İSTİKRARLAŞTIRICI TUTUMUMUZ 2023'TE DE SÜRECEK

Türkiye 2022'de bölge ülkeleriyle "normalleşme" olarak tanımlanan bazı adımlar attı ve iletişim kanalları yeniden canlandı. Bu trend sizce 2023'te de artarak devam eder mi?

Ortadoğu'da son dönemde yaşanan jeopolitik dönüşüm bölge ülkelerinin yaklaşımlarına da yansıyor. Ülkemizin di-

yalog ve iş birliğini öncelleyen tutumu, diğer bazı bölge ülkelerinin yanı sıra İsrail ile ikili ilişkilerde de yeni bir döneme girilmesiyle neticelendi. İsrail ile Devlet Başkanı ve Bakanlar düzeyinde üst düzey ziyaretler gerçekleşti. Karşılıklı olarak yapılan Büyükelçi atamalarının, önümüzdeki dönemde ilişkilerimizdeki mevcut ivmeyi güçlendireceğini umuyoruz.

Son bir yılda attığımız adımlarla Körfez'in en büyük ülkesi Suudi Arabistan'la ve bölgedeki en büyük ticaret ortağımız BAE'yle ilişkilerimizde yeni bir iş birliği dönemini başlattık. İlişkiler her sahada karşılıklı üst düzey ziyaret ve temaslarla ivme kazanmaya devam ediyor. Temmuz'da İstanbul'da BAE'li bakanların katılımıyla Yatırım Çalıştayı düzenlendi. 22 Aralık'ta yine İstanbul'da Suudi Yatırım Bakanı'nın katılımıyla Türk-Suudi Yatırım Forumu yapıldı. Ticaret, turizm, enerji, İçişleri, Hac ve Umre gibi pek çok konuda bakan ziyaretleri oldu. Suudi Şura Meclisi Başkanı'nı 26 Aralık'ta Ankara'da ağırladık. 2023'te de ivmenin artarak devam edeceğini görüyoruz.

Cumhurbaşkanımızın Mısır Cumhurbaşkanı Sisi ile 20 Kasım'da Katar'daki Dünya Kupası açılışında yaptığı görüşmeyle ilişkilerimizde yeni bir sayfa açıldı. Bu yeni dönemde ilişkilerimizin geleceğine ve özellikle, iki halkın ve bölge halklarının menfaatlerine olacak somut iş birliği alanlarına yoğunlaşmamız karşılıklı fayda sağlayacaktır. Bölgesel meselelere birlikte çözümler üretmemiz mümkün olabilir. Ticaret ve yatırım alanındaki ilişkilerimiz her geçen gün güçleniyor. Pek çok alanda büyük iş birliği potansiyeli mevcut. Dışişleri Bakanlıkları ve istihbarat kuruluşları temas halindedir. Müteakip karşılıklı ve samimi adımlarla ilişkilerimizi iki halkın kardeşliğine yakışan bir düzeyde ilerletmeyi hedefliyoruz.

Dönemsel kriz ve gerilimleri geride bırakıp ortak çıkarlar ve iş birliği alanlarına odaklanmanın herkesin faydasına olacağını dü-

şünüyoruz. Bu konuda Türkiye'nin tutumu çok net ve samimidir. Mesela Ermenistan ile ilişkiler konusu Türkiye'nin yapıcı tutumuna iyi bir örnek teşkil etmektedir. Karabağ zaferinden hemen sonra Türkiye, bölgesel barış ve istikrarı gözeten bir yaklaşımla Ermenistan ile ilişkilerinde normalleşmeyi tercih ve teşvik etmiştir. Bu istikrarlaştırıcı tutumumuz 2023'te de devam edecek. Tüm bunların ulusal çıkarlarımıza, bölge vizyonumuza ve küresel barışa katkı veren adımlar olduğuna inanıyoruz. Normalleşme adımlarının bölgesel ve küresel barış adına da önemli olduğunu düşünüyoruz.

TERÖR TEHDİDİNE SESSİZ KALMAMIZI KİMSE BEKLEMESİN

Yakın zamanda İstiklal Caddesi'nde bir terör saldırısı yaşandı. Terörü ve terör örgütlerini legalleştirmeye çalışanlarla olan mücadelemizin devam ettiğini her daim vurguluyor-sunuz. İlerleyen süreçte askeri operasyonlar açısından nasıl bir yol izlenecek?

İstanbul ve sonrasındaki Gaziantep saldırıları, PKK/YPG'nin ulusal güvenliğimize yönelttiği tehdidin en son örnekleriydi. Öncesinde de çok sayıda saldırıda bulundular. Ülkemize ve Suriye'de muhalefetin kontrolü altındaki bölgelere son iki senede iki binden fazla saldırı gerçekleştirdiler. Bu saldırılarda 500'den fazla Suriyeli sivil hayatını kaybetti, çok sayıda güvenlik görevlimiz de şehit oldu. Ülkemizin içinde ve sınırlarımızın hemen ötesindeki terör tehdidine sessiz kalmamızı kimse beklememeli. ABD ve Rusya'ya da 2019 mutabakatlarından kaynaklı taahhütlerini yerine getirmeleri ve sınırlarımızın ötesinin terörden temizlenmesi yönündeki beklentimizi yineliyoruz. Ulusal güvenliğimize tehdit oluşturan terör unsurlarına karşı mücadelemiz, ülkemiz ve sınır bölgemiz tamamen güvenli olana kadar kararlılıkla devam edecek.

TÜRKİYE OLARAK AFGANİSTAN'DAKİ EĞİTİM SORUNLARINI AŞMALARINA YARDIMCI OLABİLİRİZ

Afganistan'da yönetime gelen Taliban'ın kız öğrencilerinin eğitimini askıya aldıklarına dair bir karar alındı. Siz de konuyla ilgili yakın zamanda sosyal medyada bir tweet paylaşmıştınız. Taliban yönetiminin önceki uygulamalarını da düşünerek neler söylemek istersiniz?

Geçtiğimiz eğitim yılı başında (23 Mart 2022) ortaokul ve lise çağındaki kız çocuklarına getirilen eğitim yasağının ardından, üniversitelere gitmelerini engelleyen bu karar, Afgan kızları için eğitimin fiilen sonlandırılması anlamına geliyor. Bu yasaklar nedeniyle 1 milyondan fazla Afgan kız eğitimden mahrum kalacak. Söz konusu karar hem İslam'ın temel ilkelerini çiğneyen hem de evrensel insan haklarını ihlal eden bir karar.

Afganistan'da halkın beklentileri doğrultusunda tüm kız çocuklarına eğitim hakkının istisnasız tanınması, ülkenin refahı ve geleceği bakımından önem taşıyor. Bu kararın zaten ciddi bir daralma yaşayan Afgan ekonomisine yıllık 1 milyar dolar ilave maliyeti olacağı hesaplanıyor.

Eğitim yasağının altyapı eksikliği, uygun müfredatın bulunmaması veya yurt/okul gibi olanaklarda yaşanan sıkıntılarla açıklanması mümkün değil. Kaldı ki şayet sorun bu lojistik meselelerde ise Türkiye olarak biz bu sorunların aşılması için yardımcı olabileceğimizi her fırsatta belirttik. Taliban yönetimiyle resmi tanıma olmaksızın sürdürdüğümüz angajman politikamız çerçevesinde Afgan halkına eğitim dahil her alanda katkılarımızı sürdürmekteyiz.

Bir diğer kaygı uyandırıcı karar ise kadınların yabancı STK'lar dahil kamu ve özel kuruluşlarda çalışmalarına getirilen yasak oldu. Bu karar 25 milyondan fazla insanın

Karabağ zaferinden hemen sonra Türkiye, bölgesel barış ve istikrarı gözeten bir yaklaşımla Ermenistan ile ilişkilerinde normalleşmeyi tercih ve teşvik etmiştir. Bu istikrarlaştırıcı tutumumuz 2023'te de devam edecek. Tüm bunların ulusal çıkarlarımıza, bölge vizyonumuza ve küresel barışa katkı veren adımlar olduğuna inanıyoruz.

acil insani yardıma muhtaç olduğu, gıda yetersizliğinin yanı sıra sağlık sisteminin çöküşün eşiğine geldiği Afganistan'da uluslararası yardım çabalarını sekteye uğratacak ve vebali ağır olacak bir karar. Nitekim 5 tane önemli uluslararası yardım kuruluşu bu yasak kararının ardından Afganistan'daki faaliyetlerini durdurma kararı aldı.

Temelde Afganistan halkını cezalandıran bu kararların değiştirilmesi için Türkiye olarak ikili düzeydeki çağrılarımızın yanı sıra İslam İşbirliği Teşkilatı dahil olmak üzere uluslararası platformlarda da gerekli girişim ve çabalarımızı sürdürüyoruz.

Son zamanların belki de en çok konuşulan konularından biri de Elon Musk'ın Twitter'ı satın alması oldu. Manipülasyon ve algılara dair yıllardır süren tartışmalar sonunda şirketin yeni sahibi Musk'ın sosyal medyadan paylaştığı bazı belgeler gündemde yerini aldı. ABD seçimlerini de etkileyen müdahalelerden bahsediliyor. Bu gelişmeleri nasıl yorumlarsınız?

Seçimleri ve seçmen davranışını etkilemeye yönelik sosyal medya manipülasyonları ciddi bir endişe kaynağı. Musk'ın açıkladığı belgeler sadece ABD'deki tablonun bir kısmını ortaya koyuyor. Yani bu, buzdağın görünen kısmı. Dünyanın başka ülkelerinde ne tür manipülasyonlar yapıldı ve yapılıyor diye sormak en doğal hakkımız.

Biz iç siyasi tartışmalardan bağımsız olarak seçimlerin adil ve özgür bir ortamda gerçekleşmesine önem atfediyoruz. Kasım'da gerçekleştirilen ara seçimler sonucunda ortaya çıkan ve Ocak'ta göreve başlayacak yeni Kongre'yle temas ve diyalogumuzu geliştirmeye hazırız. Malumunuz olduğu üzere, ara seçimlerde Senato'da Demokratlar çoğunluğu korudular. Temsilciler Meclisi'nin kontrolü ise 4 yıl aradan sonra yeniden Cumhuriyetçilere geçti. Ara seçimlerin

ilk sonuçları, önümüzdeki iki yıl boyunca ABD siyasetinin seyrini şekillendirecek önemde bir tablo ortaya koydu.

CUMHURBAŞKANIMIZ HEM AÇILIŞ HEM DE KAPANIŞ TÖRENİNE KATILARAK KATAR'A DESTEĞİMİZİ GÖSTERDİ

2022 FIFA Dünya Kupası Katar'da düzenlendi. Turnuva birçok tartışmaya ve ilklere sahne oldu. Son dönemlerde en çok takip edilen ve ilgi gösterilen organizasyon olduğu dile getiriliyor. Kapanış töreni ve final maçı için Cumhurbaşkanı Erdoğan da Katar'daydı. Siyasi olarak süreç ve Katar için nasıl bir okuma yaparsınız?

Müslüman bir ülkede gerçekleştirilen bu ilk Dünya Kupası, Katarlı kardeşlerimizin medeniyetimizi, kadim değerlerimizi, tüm insanlık namına benimsediğimiz hassasiyetleri dünyaya anlatmaktaki gayretleri bakımından müstesna bir başarı hikayesi teşkil etmiştir. Bu sayede Dünya Kupası gerek coğrafyamızdaki gerek dünya gençleri için en doğru ve kapsayıcı mesajların verildiği bir etkinlik oldu.

Katar, milyonlarca katılımcının hiçbir sıkıntı yaşanmadan huzur içinde bir araya geldiği, barış ve dostluk içerisinde müsabakaları izlediği bu organizasyonda gösterdiği başarıyla, ilkeli tutumuyla dünya basınında yürütülen karalama kampanyalarına en güzel cevabı verdi. İslamofobi, ırkçılık ve yabancı düşmanlığının sebep olduğu mesnetsiz ithamlar karşısında güzel bir kardeşlik ruhu sergiledi.

Türkiye olarak bizler de Silahlı Kuvvetlerimizden bir korvet ve çeşitli timlerle, Emniyet Genel Müdürlüğümüzden iki binden fazla personelimizle Dünya Kupası'nın güvenliğine önemli katkı sağladık. Cumhurbaşkanı da hem açılış hem kapanış törenine iştirak ederek bu süreçte

Katar'a desteğimizi göstermiş oldu.

Arjantin ve Fransa arasında oynanan final maçı dünya kupasına yakışır bir karşılaşmaydı. Hafızalardan yıllarca silinmeyecek bir final maçı izledik. İyi olan kazandı. Umarım hayatın her alanında bu kural işler.

TARİHİ ANLAMI YÜKSEK BİR DÖNEME GİRİYORUZ

Son olarak Türk dış ve güvenlik politikası ile uluslararası sistem açısından düşündüğümüzde 2023 için beklentileriniz, öngörüleriniz ve temennileriniz neler? Nitekim normalde yoğun olan gündem, seçim yılı olması sebebiyle daha da yoğun olacağı benziyor.

2023'te, yüzlerce yıllık devlet geleneğimize dayanan Türkiye Cumhuriyeti'nin 100'üncü yılını idrak edeceğiz. Bu açıdan tarihi anlamı yüksek bir döneme giriyoruz. Cumhurbaşkanımızın liderliğinde Türkiye artık küresel ve bölgesel barışın teminatı olan bir ülke konumundadır. 2023'te milletçe inşa edeceğimiz "Türkiye Yüzyılı" ülkemizin bu rolünün tahkim edileceği bir yıl olacaktır.

Uluslararası sistemde hızlanan dönüşüm sürecinin etkilerini çokça hissedeceğimiz aşikar. Küreselleşme çağında, tek bir merkezin kalmadığı çok katmanlı dünyada ulusal ve uluslararası çıkarlarımızın öngördüğü şekilde adımlarımızı atmaya devam edeceğiz. Önümüzdeki yıl da tüm gelişmeleri yakından takip ederek hazırlıklı olacak, "Türkiye Yüzyılı" hedefi çerçevesinde milletimizin, devletimizin hak ve çıkarlarını korumak üzere küresel barış ve istikrarı hedefleyen dış politikamızı sürdüreceğiz. Türkiye, stratejik önceliklerinden hareketle sorumluluk bilinciyle küresel ve bölgesel sorunların çözümüne katkı sağlayacak, küresel sınamalar karşısında sahada ve masada milli çıkarlarını korumaya devam edecektir. **K**

Sınırlarımızın hemen ötesindeki terör tehdidinde sessiz kalmamızı kimse beklememeli. ABD ve Rusya'ya 2019 mutabakatlarından kaynaklı taahhütlerini yerine getirmeleri ve sınırlarımızın ötesinin terörden temizlenmesi yönündeki beklentimizi yineliyoruz. Terör unsurlarına karşı mücadelemiz, ülkemiz ve sınırlarımız tamamen güvenli olana kadar kararlılıkla devam edecek.